

ISSN 1451-7841

Svet rada

ČASOPIS ZA PITANJA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU,
MEDICINE RADA I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE
ZA JUGOISTOČNU EVROPU

Vol. 16
Broj 2/2019

2/2019

Svet rada

NAUČNI ČASOPIS ZA PITANJA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU,
MEDICINE RADA I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE ZA JUGOISTOČNU EVROPU
Svi radovi u Časopisu recenziraju se

Odlukom Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja časopis „Svet rada“
svrstan je u kategoriju M52 – istaknuti naučni časopis od nacionalnog značaja

Vol. 16 br. 2/2019 str. 89 – 272

Izdavač:

Eko centar, centar za socio-ekološka istraživanja i dokumentaciju

Glavni urednik:

Dejan Zagorac

Odgovorni urednik:

Jelena Bjegović

Grafička priprema:

Zorica Nenadović

Redakcijski kolegijum:

Prof. dr Aleksandar Milovanović, prof. dr Maja Nikolić (Niš), prof. dr Petar Bulat,
prof. dr Jovica Milovanović, dr sci. iur. Ana Opačić, prof. dr Jovica Jovanović (Niš),
prim. mr sci. med. Jagoda Crepulja (Novi Sad), prim. dr Maja Radanović (Novi Sad),
Maja Ilić, dipl. inž., prim. dr Dragoljub Filipović, Dušan Nenić, dipl. inž. ZNR,
Dragoslav Tomović, dipl. inž (Kragujevac), prof. dr Milanko Čabarkapa,
Marina Furtula, dipl. inž. ZNR, prof. dr Nurka Pranjić (Tuzla),
mr sci. ecc. Vladimir J, Perić, prof. dr Jovanka Bislimovska-Karadžinska (Skoplje),
prof. dr Karolina Lyubomirova (Sofija), doc. dr Vesna Paleksić, (Banja Luka),
Angela V. Basanets, Kyiv, Ukraine

Predsedništvo Eko centra:

Dejan Zagorac (predsednik), dr Slobodan Mrđa, prof. dr Vukašin Pavlović,
Jelena Bjegović

Adresa Redakcije:

Eko centar, Rige od Fere 4, 11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/2910-702; 064(060)/510-2552; 063/360-449; 064/1385-171
E-mail: ekocentar@zaprokul.org.rs; jelena@zaprokul.org.rs
www.ekocentar.rs

Štampa:

Zlatni presek, Beograd

OSNOVI SUDSKOMEDICINSKOG VEŠTAČENJA LEKAR KAO SUDSKI VEŠTAK

Hajrija Mujović*

REZIME

Sudskomedicinsko veštačenje je, pravno gledano, jedno od dokaznih sredstava u postupku pred sudom, ali istovremeno njega treba posmatrati i kao veoma odgovoran i zahtevan posao kroz pojedinačni zadatak, kome veštak pristupa po nalogu suda ili stranke u sporu. Reč je o tome da osnovi sudskomedicinskog postupanja treba da budu sagledani sa dve strane, procesnopravne i materijalnopravne. Pored toga, za razliku od drugih oblasti sudskog veštačenja, medicinsko veštačenje obeležava status lekara veštaka kao vršioca posla, što podrazumeva uvažavanje ne samo pravnih već i pravila struke medicinskog staleža, te kodeksa medicinske etike. Ova pravila su esencijalno prisutna u svakom domenu medicinske prakse, pa prema tome i kod prakse kakvo je lekarsko veštačenje. Premda nije reč o lečenju, mnogi elementi klasičnog postupanja prisutni su ili veoma slični po pitanju merenja stanja i vrednosti, pregleda, izdavanja nalaza i uverenja, medicinske dokumentacije i sl. Kod predmeta iz oblasti pogrešne prakse ('malprakse') uloga veštaka je da posvedoči o stručnom i zakonitom postupanju svog kolege. Zato se kaže da na određeni način veštaci svojim ekspertskim mišljenjem unapređuju samu medicinsku praksu, dok u isto vreme predstavljaju značajnu pomoć pravosudnim organima.

Ključne reči: sudski veštaci, medicinska veštačenja, zakoni, praksa, standardi

UVOD

Poslovi medicinskog veštaka usko su vezani za obavljanje profesionalnih delatnosti u medicini i proističu iz slobode vršenja lekarske profesije, kao i slobode pregleda, izbora metoda naučnog i stručnog postupanja. U literaturi se ističe da je medicinsko veštačenje jedan od vidova medicinske prakse sa svim svojim osobenostima i značajnim mestom u pravosudnom sistemu.¹ Položaj lekara kao veštaka dobija svoj pravni izraz i u oblikovanju odgovarajućih propisa u ovom delu medicinske prakse. Uključivanje u rad suda u dokaznom postupku objašnjava procesne

*Naučni savetnik i gostujući profesor Instituta društvenih nauka; tekst je pisan kao rezultat u okviru naučnog projekta br. 179023 podržanog od strane Ministarstva za prosvetu, nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije, a čiji je nosilac Centar za pravna istraživanja Instituta društvenih nauka u Beogradu.

zahteve prema lekaru, ali i mnogo više naglašenu potrebu njegove samostalnosti i nezavisnosti nego kad obavlja redovan rad. Iz slobode njegovog delanja proističu i prava veštaka da odbije ili da prekine veštačenje kad za to postoje opravdani razlozi na koje se tada poziva. Položaj veštaka može donekle biti različit, zavisno od toga kakva je vrsta veštačenja, odnosno da li se ono sprovodi kao privatno veštačenje, sudsko veštačenje ili službeno veštačenje za neki drugi organ. Načelno, svaki lekar je u okviru svog zanimanja, bilo u privatnoj praksi ili klinici, ovlašćen da sačini stručno mišljenje.^{II} To bi moglo biti za pacijente, za druge lekare ali takodje za osiguravajuće društvo, tužilaštvo ili lekarsku komoru. Jedno od osnovnih prava je da imenovanom veštaku pripada nagrada za rad. Veštak ističe i zahtev za naknadu troškova koji nastanu po njega u toku veštačenja (putni troškovi, troškovi za hranu i smeštaj, naknada za izgublenu dnevnicu, odnosno zaradu i sl.).

Kod sudskog veštačenja lekar je pozvan od suda kako bi primenjujući visoko stručna znanja, *lege artis* i pažljivo, obavio veštačenje, te blagovremeno i potpuno podneo izveštaj, izlažući ga pismeno ili usmeno. Za postupanje veštaka zahteva se takodje poštovanje pravila struke i pravila pažnje, jer se u protivnom može postaviti pitanje njegove odgovornosti za pogrešno veštačenje. Imajući u vidu različite slučajeve u kojima je reč o imovinskoj ili neimovinskoj šteti, medicinsko veštačenje karakteriše osobena problematika. Pojedini propisi regulišu odnos veštaka i lica nad kojim se vrši veštačenje, ali oni naglašavaju da se ne radi o klasičnom odnosu lekar – pacijent, u smislu da se neka pravila koja se tiču obaveštavanja ili pristanka pacijenta ovde ne primenjuju.^{III}

MEDICINSKI OSNOVI

Budući da je reč o medicinskom veštačenju u prvom redu se postavlja pitanje vrste posla i medicinskog usmerenja u pogledu koga se traži ekspertiza određenih činjenica koje su najčešće usko stručne.^{IV} Ovakva veštačenja iziskuju medicinska stanja gde se traži visokostručna kvalifikacija. U pogledu relevantnih kvalifikacija lekari treba da ograniče svoje učešće u medicinskim veštačenjima na slučajeve u kojima imaju stvarno znanje.^V Naime, potrebne kvalifikacije treba da budu ispunjene i verifikovane da bi se pokazalo relevantno obrazovanje, sertifikati i iskustva. Lekari veštaci treba da imaju važeću i neograničenu licencu u državi u kojoj se bave medicinom. Oni svoj status overavaju od strane odgovarajućeg odbora, kao što je u pravu Srbije upis na listu stalnih sudskih veštaka koja se vodi u Ministarstvu pravde RS. Veštaci takodje treba da budu aktivno uključeni u kliničku praksu medicinske specijalnosti ili oblasti medicine za koju daju nalaz i mišljenje, uključujući znanje i iskustvo u

obavljanju predmetnih veština. Ako je reč o kliničkim ispitivanjima, od veštaka u toj oblasti traži se da sudu objasni prirodu ispitivanja (na primer, razvoj vakcina, kloniranje, DNK testiranje i sl).

Preduzimanje medicinskog veštačenja u nekom sudskom slučaju karakteriše kako osobena pravna problematika tako i stručno – medicinska pozadina. Imaju u vidu različiti sudski postupci u kojima postoji potreba za veštačenjem imovinske ili neimovinske štete nastale po život, zdravlje ili imovinu lica. Više nego kog drugih vrsta veštačenja ovde se razmatra i odnos veštaka i lica nad kojim se vrši veštačenje. Naglasak je da u tom slučaju nije reč o klasičnom odnosu lekara i pacijenta, u smislu pružanja medicinskog tretmana i lečenja, naročito u pogledu toga da ne važe pravila o obaveštavanju i pristanku lica u vezano za predmet i zadatak veštačenja, budući da se ne polazi od pozicije lica kao pacijenta.^{VI} Za razliku od klasičnog odnosa lekara i pacijenta ovde se pregled sa ekspertizom obavlja povodom pravne stvari i ona je u prvom planu, što je drugačije nego kod odnosa preduzimanja medicinske mere u cilju lečenja. Doduše, same medicinske procedure, kao i metodološka i etička pravila rada lekara veštaka po pravilu su isti, ali se ne preduzimaju sa istom svrhom, niti imaju isti pravni značaj. Može se reći da je onaj ko postupa u pravnoj stvari prvo lekar pa onda veštak. U tome se vidi složenost i visoki zadaci rada sudskomedicinskih veštaka.

Načelno, svaki lekar je u okviru svog zanimanja, bilo u privatnoj praksi ili klinici, ovlašćen da sačini stručno mišljenje. To bi moglo biti za pacijente, za druge lekare ali takođe za osiguravajuće društvo, tužilaštvo ili lekarsku komoru.^{VII} Kod sudskog veštačenja radi se o tome da je ekspert postavljen od suda, čime nastaje njegova obaveza da, primenjujući visoko stručna znanja, *lege artis* i pažljivo izvrši veštačenje, i da blagovremeno i u potpunosti podnese izveštaj, izlažući ga pisano ili usmeno. Za postupanje veštaka zahteva se takođe, kao i za svakog medicinskog profesionalca, poštovanje pravila struke i pravila pažnje, jer se u protivnom može postaviti pitanje njegove odgovornosti za pogrešno veštačenje.^{VIII}

PRAVNI OSNOVI

Institucije pravnog sistema u ovoj oblasti nastoje takođe da se unaprede procesno-pravni propisi koji uređuju sudska veštačenja, i to pre svega kroz izmene i dopune rešenja procesnih zakona, bilo da je reč o građanskom, krivičnom ili upravnim postupku. U domenu materijalno – pravnih propisa doneti su posebni zakoni o sudskim veštacima i oni su opšte prirode, odnosno primenjuju se jednako na sve vrste veštačenja. U Srbiji su dugo bili na snazi nedovoljno uređeni propisi koji su se odnosili na uslove za obavljanje poslova veštačenja u vidu posebnog zakona i odgovarajućeg pravilnika.^{IX} Više godina radilo se na usvajanju novog

zakonskog teksta. Sudska praksa u to vreme bila je oskudna u pogledu predmeta koji se tiču oblasti veštačenja. Situacija se bitno promenila donošenjem Zakona o sudskim veštacima koji je prve radne verzije imao još u vreme države Srbije i Crne Gore i nije bitno izmenjen u svojoj kasnijoj zvaničnoj verziji.^X Ovim zakonom uređuju se uslovi za obavljanje veštačenja, postupak imenovanja i razrešenja sudskih veštaka, postupak upisa i brisanja pravnih lica koja obavljaju poslove veštačenja, kao i prava i obaveze lica koja obavljaju veštačenje i on sadrži samo trideset dve odredbe, što je manje od prethodnog zakona. Iako dat u sažetoj formi, tekst zakona nije pretrpeo skorije izmene i dopune, izuzev što je 2016. godine dato tumačenje vezano za slučajeve kada veštačenja obavljaju pravna lica. Naime, u registar pravnih lica koje vodi Ministarstvo pravde upisuju se pravna lica koja ispunjavaju zakonske uslove, a to je da su u tom pravnom licu zaposleni veštaci koje je imenovalo Ministarstvo pravde. Pravna lica koja nisu upisana u registar, poput fakulteta, instituta, zavoda, mogu da angažuju zaposlena lica da obave posao veštačenja ispred njih, iako nisu sudski veštaci.^{XI} Veštačenje može da obavlja svaki zaposleni u državnom organu ili stručnoj instituciji kojima se veštačenje poverava po pravilu i posebno ako su u pitanju složena veštačenja.^{XII}

U ulozi veštaka treba jasno odvojiti stručna pitanja od pravnih pitanja. Veštačenje se ne može odrediti radi dobijanja mišljenja o pravnim pitanjima, kao što su odgovori na pitanja o krivici, pravnoj uzročnosti ili značenju nekog propisa. Ovakva postavka veštačenja obeležava ulogu veštaka kako u fazi formulisanja zadatka, tako i sudijske ocene gotovog nalaza i mišljenja, Naime, nalog za veštačenje daje sud koji po prirodi stvari nema profesionalno znanje iz oblasti koja se veštači. jer kada bi to znanje imao, onda veštak ne bi bio potreban. To može stvoriti problem. Drugi važan momenat je da je sud 'gospodar posla' i da sud ocenjuje veštačenje. Mišljenje veštaka nije obavezujuće za sud. Ono predstavlja dokaz koji se ceni kao i svi drugi dokazi. Ipak, treba imati u vidu određenu specifičnost koja prati veštačenje. Specifičnost proizilazi otuda što veštak uzima činjenice i ceni njihov značaj, koristeći se stručnim znanjem. Kod ovog stanja stvari, na prvi pogled izgleda paradoksalno da sud ceni značaj iskaza veštaka, kao što ceni i sve druge dokaze po slobodnom sudskom uverenju. Međutim, ako se imaju u vidu sva pitanja da bi se ocenio iskaz veštaka, svakako je primena principa slobodne ocene dokaza i ovde moguća.

SUBJEKTI VEŠTAČENJA

Oblici veštačenja mogu se klasifikovati prema različitim kriterijumima. Najpre prema svojstvu onoga ko veštači to mogu biti veštačenja pojedinca, komisije (odбора) i pravnog lica (institucije). Veštačenje može

pribaviti stranka, a nalog na njen predlog može dati sud. U praksi krivičnih predmeta prisutno je i stepenovanje veštačenja.

Fizičko lice može biti imenovano za veštaka ako pored opštih uslova za rad u državnim organima propisanih zakonom ispunjava i sledeće posebne uslove: 1) da ima odgovarajuće stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije – master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama, za određenu oblast veštačenja; 2) da ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci; 3) da poseduje stručno znanje i praktična iskustva u određenoj oblasti veštačenja; 4) da je dostojan za obavljanje poslova veštačenja.^{XIII} Izuzetno, za veštaka može biti imenovano lice koje ima najmanje završenu srednju školu, ako za određenu oblast veštačenja nema dovoljno veštaka sa stečenim visokim obrazovanjem. Stručno znanje i praktična iskustva za određenu oblast veštačenja kandidat za veštaka dokazuje objavljenim stručnim ili naučnim radovima, potvrdom o učešću na savetovanjima u organizaciji stručnih udruženja, kao i mišljenjima ili preporukama sudova ili drugih državnih organa, stručnih udruženja, naučnih i drugih institucija ili pravnih lica u kojima je kandidat za veštaka radio, odnosno za koje je obavljao stručne poslove.^{XIV} Kandidat za veštaka sa naučnim zvanjima nije dužan da dostavlja navedene dokaze.

Fizičko lice može obavljati veštačenja samo ako je upisano u Registar veštaka. Pravno lice može obavljati veštačenja ako ispunjava sledeće uslove: 1) da je upisano u registar nadležnog organa za delatnost veštačenja u odgovarajućoj oblasti; 2) da su u tom pravnom licu zaposlena lica koja su upisana u Registar veštaka. U ime pravnog lica poslove veštačenja mogu obavljati samo lica iz registra. Veštačenje mogu obavljati i državni organi u okviru kojih se može obaviti veštačenje, kao i naučne i stručne ustanove (fakulteti, instituti, zavodi i sl.). Organi i ustanove određuju jednog ili više stručnjaka odgovarajuće specijalnosti koji će obavljati veštačenje ili obrazuju komisije sastavljene od naučnih ili stručnih radnika koji su kod njih zaposleni.^{XV}

PRAVA I OBAVEZE

Položaj svakog veštaka determinišu predmet veštačenja i procesne radnje predviđene pozitivnim propisima. Pravni izvori o obavljanju veštačenja nalaze se u propisima koji uređuju status veštaka i izvođenje samog dokaznog postupka. Otuda se može govoriti o određenim materijalnim i procesnim pravima i obavezama veštaka. Izvlači se i podela na osnovu pravnih izvora, na jednoj strani, i propisa medicinskog staleža i profesionalnih kodeksa, na drugoj strani. Zakonska regulativa od koje se

polazi u objašnjavanju pravnih osnova svakako su zakoni koji uređuju veštačenje u sudskom ili upravnom postupku.

Pored prava koja sadržinski obeležavaju njegov rad, veštak koji prihvati veštačenje stiče i procesna prava, shodno odredbama krivičnog^{XVI} ili parničnog postupka.^{XVII} Takva su prava koja se tiču uručenja rešenja o veštačenju, urednog pozivanja od strane suda, obaveštavanja o predmetu, procesnim radnjama i rokovima od značaja za veštačenje. Veštak može tražiti da mu se stave na raspolaganje određeni podaci, obaveštenja, spisi, predmeti ispitivanja, ako mu je to potrebno za pripremu stručnog mišljenja. Na traženje veštaka mogu se izvoditi i novi dokazi da bi se utvrdile okolnosti koje su važne za stvaranje mišljenja veštaka.^{XVIII} Prava sudskomedicinskog veštaka najpre su vezana za obavljanje medicinske delatnosti i proističu iz slobode vršenja lekarske profesije, slobode pregleda i izbora metoda naučnog i stručnog postupanja. U literaturi se ističe da je takvo veštačenje jedan od vidova medicinske prakse sa svim svojim osobenostima i značajnim mestom u pravosudnom sistemu.^{XIX} Položaj lekara kao veštaka dobija svoj pravni izraz i u oblikovanju odgovarajućih propisa u ovom delu medicinske prakse. Uključivanje u rad suda u dokaznom postupku objašnjava procesne zahteve prema lekaru, ali i mnogo više naglašenu potrebu njegove samostalnosti i nezavisnosti nego kad obavlja redovan rad. Iz slobode njegovog delanja proističu i prava veštaka da odbije ili da prekine veštačenje kad za to postoje opravdani razlozi na koje se tada poziva. Pravni položaj veštaka može donekle biti različit, zavisno od toga kakva je vrsta veštačenja, odnosno da li se ono sprovodi kao privatno veštačenje, sudsko veštačenje ili službeno veštačenje za neki drugi organ. Načelno, svaki lekar je u okviru svog zanimanja, bilo u privatnoj praksi ili klinici, ovlašćen da sačini stručno mišljenje.^{XX} To bi moglo biti za pacijente, za druge lekare ali takodje za osiguravajuće društvo, tužilaštvo ili lekarsku komoru. Kod sudskog veštačenja lekar je pozvan od suda kako bi primenjujući visoko stručna znanja, *lege artis* i pažljivo, obavio veštačenje, te blagovremeno i potpuno podneo izveštaj, izlažući ga pismeno ili usmeno. Jedno od osnovnih prava je da imenovanom veštaku pripada nagrada za rad. Veštak ističe i zahtev za naknadu troškova koji nastanu po njega u toku veštačenja (putni troškovi, troškovi za hranu i smeštaj, naknada za izgublenu dnevnicu, odnosno zaradu i sl.).

Najvažnije obaveze sudskomedicinskog veštaka tiču se ostvarenja njegovog zadatka u punom smislu, odnosno da pruži stručnu pomoć sudu u razrešenju nekog medicinskog pitanja za čije se rešavanje sud nalazi apsolutno nekompetentnim. Tumačući pozitivne propise prepoznaje se nedvosmisleno intencija zakonodavca da kroz jasno definisanje prava i obaveza na strani veštaka dostigne zaštićene ciljeve veštačenja, a to su

svrsishodnost, stručnost i ažurnost obavljanja tog posla. Veštak je prvenstveno obavezan da veštačenje vrši savesno, nepristrasno i u skladu sa pravilima struke i nauke. Zakoni naglašavaju dužnost pridržavanja pravila struke, zakona, drugih propisa i međunarodnih standarda. Kad se ima u vidu učinak samog veštačenja fokus se stavlja na obavezu savesnog i pažljivog postupanja. To je opšta dužnost koja se dodatno pojačava članom 18 Zakona o obligacionim odnosima, naročito kad veštaka predlaže partijska stranka ili kad on postupa kao privatni veštak. Shodno ovoj odredbi, veštak je dužan da postupa sa pažnjom „dobrog stručnjaka”.^{XXI} To je standard pažnje ili potrebna pažnja čija se ispunjenost procenjuje u svakom konkretnom slučaju.

U delu dužnog ponašanja veštaka i ovde su bitne obaveze koje mu nameće vođenje sudskog postupka. Procesni zakoni, a u velikoj meri zakoni koji uređuju veštačenje, stavljaju u prvi plan baš obavezu pridržavanja rokova. Preciziraju se izuzeci kad se dati rok produžava uz obavezu izveštavanja veštaka o svakoj daljoj preduzetoj radnji. Rokovi se odnose na obavezu odazivanja pozivu suda i urednog dostavljanja nalaza i mišljenja. Veštačenje u nekom predmetu odnosi se i na obavezu da se postupa po dodatnim nalogima suda. Veštak je dužan da čuva profesionalnu tajnu u pogledu činjenica i podataka koje je saznao u toku svoje delatnosti.^{XXII} Obaveze veštaka da pohađa određenu obuku i da se stručno usavršava tretiraju se istovremeno i kao njegova prava i obaveze. Prema nekim zakonskim rešenjima postoji obaveza vođenja dnevnika izvršenih veštačenja, kao i obavezno osiguranje od odgovornosti za štetu pričinjenu u toku vršenja poslova veštačenja.

ZAKLJUČNE NAPOMENE

Analiza okvira i profesionalnog rada sudskomedicinskih veštaka ukazuje na pozitivnopravne propise koji su različite prirode i daju sliku osnovnih postupaka, odnosa i akata koji prate veštačenje. Ovoj materiji je u Srbiji posvećen poseban zakon o sudskim veštacima. Ovaj zakonski propis nedvosmisleno i slično zakonima drugih zemalja definiše ono što čini osnove rada sudskih veštaka, počev od uslova za obavljanje poslova veštačenja, postupaka imenovanja i razrešenja, fizičkih i pravnih lica koja obavljaju poslove veštačenja, kao i prava i obaveze veštaka. Ipak, kompletnu sliku uloge veštaka u sudskim procedurama daju procesne odredbe partijskih i krivičnih zakona. Isto tako, važan deo pravnog okvira predstavljaju administrativne postavke rada, upisa i imenovanja veštaka, kao i nadzora nad radom veštaka, što je deo upravnopravnih postupaka i profesionalnog statusa. Skorije promene odredaba koje se odnose na veštake doneo je samo Zakon o krivičnom postupku, Uputno bi bilo

razmotriti i druga zakonska rešenja i uraditi njihovo usklađivanje ili po potrebi tumačenje, ukoliko stvaraju neke nejasnoće.

Ako se pogleda praksa veštačenja u Srbiji ona je još uvek ima svoje nedostatke, ali se svakako prepoznaju i nastojanja da se podigne kvalitet rada veštaka i postigne jačanje statusa sudskih veštaka u okviru pravo-sudnih profesija, kao i da se u službi shvatsishodnosti i ažurnosti postupka unaprede razumevanje i profesionalni standardi u odnosima suda i sud-skih veštaka. Još uvek postoje pitanja na kojima treba raditi, kao što su ponekad nepotrebna veštačenja, a ponekad krajne složena veštačenja za koja je teško pronaći adekvatnog veštaka.

LITERATURA

- I Videti više: H. MUJOVIĆ, *Sudskomedicinska veštačenja u teoriji i praksi medicinskog prava*, IDN, Beograd, 2019, str.43-70; E. DEUTSCH/SPICKHOFF, *Medizinrecht/Arztrecht*, Springer, Berlin, 2014, str.470; G.MEME TEAU/M.GIRER, *Cours de droit medical*, LEH Edition, Bordeaux, 2016, str.40.
- II Član 251 Zakon o parničnom postupku, „Sl. glasnik RS”, br. 72/2011, 49/2013 – odluka US, 74/2013 – odluka US, 55/2014 i 87/2018; Rešenje Okružnog suda u Čačku 1037/07 od 27. juna 2007.
- III DEUTSCH/SPICKHOFF, *Medizinrecht*, *op.cit*, str.475.
- IV R.SVIČEVIĆ, V.KOVAČEVIĆ, D.KOLUNDŽIĆ, *Veštačenje nematerijalne štete*, Poslovni biro d.o.o.Beograd, 2010, str. 18-22.
- V J. K. ROBINSON/ P. NOUHAN, „Expert Witness – StatPearls”, *NCBI Bookshelf*, University of Connecticut, 2018, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK436001/>
- VI J.RADIŠIĆ, *Medicinsko pravo*, Nomos, Beograd, 2008, str. 317-323.; DEUTSCH/ SPICKHOFF, *Medizinrecht/Arztrecht*, *op.cit*, str. 475 – 555.
- VII *Ibid*, str. 522; J.MARIĆ, *Medicinska etika*, Beograd, 1995, str.180.
- VIII Videti slučaj u predmetu pred nemačkim sudom: kod veštačenja radne sposobnosti maloletnika tužbom se zahtevalo dosuđivanje rente na ime nematerijalne štete; Sud je veštačenje poverio rukovodiocu jedne klinike, ali je ovaj takav nalog izdao svom asistentu, koji je nestručno postupio proveravajući ravnotežu pacijenta, kom prilikom je došlo do oštećenja sluha. Pacijent je morao da bude tretiran stacionarno i bio je otpušten kao radno nesposoban (DEUTSCH/ SPICKHOFF, *op.cit*, str. 534).
- IX Zakon o uslovima za obavljanje poslova veštačenja, „Sl.glasnik SRS”, 16/1987 i 17/1987; Pravilnik o obrazovanju, organizaciji i radu organa za veštačenje, „Sl.glasnik RS”, 53/1999..
- X Zakon o sudskim vestacima, „Sl. glasnik RS”, br. 44/2010(zakon ima 32 člana i on je posle uvodnog dela iznosi sadržinski uslove, postupke, subjekte, kao i prava i obaveze koje nosi posao veštačenja).
- XI Član 10, *ibid*.
- XII Ministarstvo pravde RS, 2016, <http://www.paragraf.rs/dnevne-vesti/291216/291216-vest5.html>

- XIII Član 6, Zakon o sudskim veštacima, *op.cit.*
XIV Član 7, *ibid.*
XV Član 8 – 10, *ibid.*
XVI Zakonik o krivičnom postupku „Sl. glasnik RS“, br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 i 55/2014
XVII Zakon o parničnom postupku, „Sl. glasnik RS“, br. 72/2011, 49/2013 – odluka US, 74/2013 – odluka US, 55/2014 i 87/2018. Glava XX DOKAZIVANJE 5. Veštaci
XVIII V. PETROVIĆ-ŠKERO, „Prava i obaveze veštaka“, *Svet rada*, vol.4, 2/2007, str.109.
XIX R. BINDER, Liability for the Psychiatrist Expert Witness, *AMJ. Psychiatry* 2002, 159, str. 1818.
XX Član 251 ZPP; Rešenje Okružnog suda u Čačku 1037/07 od 27.juna 2007.
XXI Član 18 stav 2 Zakona o obligacionim odnosima (Ponašanje u izvršavanju obaveza i ostvarivanju prava: strana u obligacionom odnosu dužna je da u izvršavanju obaveze iz svoje profesionalne delatnosti postupa s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima – pažnja dobrog stručnjaka).
XXII PETROVIĆ-ŠKERO, *op.cit.*, str.106-107.

THE BASIS OF MEDICAL EXPERT WORK THE PHYSICIAN AS AN EXPERT WITNESS

SUMMARY

The medical expertise is legally considered one of the evidences in the court proceedings, but essentially it is a responsible and highly demanding job task for which an expert is accessed by the court or party to the dispute. This suggests that the basis of judicial medical treatment should be examined on two sides, procedural and material law. In addition, in contrast to other areas of court's expertise, medical expertise marks the status of expert medical practitioners, which implies respecting not only legal but also the rules of the medical profession and the code of ethics. These rules are essentially present in every domain of medical practice, and hence also in practices such as medical practice. Although it is not a matter of treatment, many elements of classical treatment are present or very similar in terms of measuring reference values, examination, finding and obtaining medical documentation. In the case of malpractice, the role of a practitioner is to comply with professional and legitimate conduct. That is why it is said that in a certain way the physician by the expert's opinion improve the medical practice themselves and at the same time represent significant assistance to the judicial authorities.

Key words: *court experts, medical expertise, laws, practice, standards*